

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie Ambtelijke praktijk

Kerkelijk actueel

Voor de jeugd Sprekend verleden

Op Uw zaligheid wacht ik, HEERE

(Gen. 49 vers 18)

Jacobs Advent, wachten op Gods heil.

De Heilige Geest neemt ons mee naar het ziekbed van de aartsvader Jacob. Hij weet dat dit ziekbed ook zijn sterfbed zal worden. Hij roept zijn zonen om rondom zijn bed te komen staan. Hij zal verlicht door de Heilige Geest hen woorden toevoegen aangaande hun toekomst. Wat een voorrecht wanneer we een sterfbed krijgen, om zo nog afscheid te mogen nemen van onze kinderen en ze nog een woord van de Heere mogen meegeven. Dan dringt de vraag zich onwillekeurig op, geachte lezer, wat zou u uw kinderen nog te zeggen hebben?

Jacobs ervaring

Uit de zegeningen die Jacob uitspreekt kunnen we meerdere dingen opmaken. In de eerste plaats dat hij ingewonnen is met de weg die de Heere gaat. Want hoe heeft hij vastgehouden aan Rachel en aan Jozef. Maar nu mag hij het uitroepen: "Juda, gij zijt het". Uit Lea, de achtergestelde, zal Christus geboren worden. Wat een voorrecht als je op je sterfbed zo met Gods wil verenigd mag worden, waar u misschien wel heel uw leven tegen gevochten hebt. Maar we maken nog iets anders op uit deze zegeningen. Jacob krijgt zijn leven terug wanneer hij spreekt over zijn zoon Dan. Hij vergelijkt hem met een slang. Sluw en arglistig. Is dat ook niet zijn leven geweest? Hoe heeft hij misbruik gemaakt van de honger van Ezau en de blindheid van zijn vader? Wanneer wij een sterfbed krijgen is het Gods Geest Die ons doet terugblikken op de afgelegde weg. Wie kan dan voor God bestaan? Dan klaagt heel ons leven ons aan: verzondigd, Gods geboden menigmaal overtreden. Wie kan dan sterven?

Jacobs verwachting

Te midden van die aanvechting horen we plotseling Jacob uitroepen: "Op Uw zaligheid wacht ik, HEERE". Daar mag hij afzien van zichzelf en opent Gods Geest in hem een oog des geloofs op de Zaligmaker. Want wanneer hij spreekt over zaligheid, staat daar in het Hebreeuws het woord dat we kennen als Jozua, in het Grieks Jezus. Hier mag hij weer zien op de Zaligmaker, Die in de wereld komen zou om Zijn volk van hun zonden te verlossen. Hij mag met zijn grootvader Abraham zien op de Verlosser. Zoals de Heere Jezus dat getuigd heeft: "Abraham, uw vader, heeft met verheuging verlangd, opdat hij Mijn dag zien zou; en hij heeft hem gezien en is verblijd geweest". Wat een intense vreugde doortintelt de ziel als hij mag zien dat deze Zaligmaker gekomen is om nu voor al zijn zonden te betalen. Dan is het met de dichter van Psalm 32 "G'omringt me, daar Gij mij in ruimte stelt, met blij gezang dat mijn verlossing meldt". Dan wijkt de duisternis, dan moet de duivel loslaten, dan droogt

de Heere de tranen van berouw, dan springt de ziel op van vreugde. Ja, dan is het met Thomas: "Mijn Heere en mijn God".

Jacobs sterven

Geliefde lezer, het hier gebruikte woord 'verwachten', kunnen we ook vertalen met *hopen*. Het is een geloofswoord. Het is niet een hopen, zoals wij dat kennen in het dagelijks taalgebruik. Wanneer wij zeggen dat we op iets hopen, dan weten we het niet zeker. Bij ons is hopen een 'misschien'. Een mens hoopt op persoonlijk geluk, ja ook wij hopen als de rijke jongeling op een eeuwige gelukzaligheid. Maar waar is die hoop op gegrond? Gods kinderen mogen hopen op de Heere en Zijn beloften, en Die zijn onwankelbaar, daarom is de hoop en verwachting niet ijdel, maar zeker en vast. De dichter van Psalm 71 heeft het mogen belijden: "Want Gij zijt mijn Verwachting, Heere HEERE, mijn Vertrouwen van mijn jeugd aan." Hier is de taal des geloofs. Hier is een dichter aan het woord, die met Jacob geleerd heeft dat alle hoop op mensen, op rijkdom, op geld, op eigen gerechtigheid, ijdelheid is. Hij steunt alleen op de Heere HEERE. Zo ook David in Psalm 39. In deze psalm spreekt hij over de kortheid en de vergankelijkheid van het leven. Hij drukt dit uit in de woorden: "Zie, Gij hebt mijn dagen een handbreed gesteld en mijn leeftijd is als niets voor U. immers is een ieder mens, hoe vast hij staat, enkel ijdelheid." Maar, als hij dit heeft mogen belijden, de mens is ijdelheid, ook de bekeerde mens, dan richt hij zijn hoop en verwachting, ja zijn gehele zaligheid, met Jacob op de Heere en roept hij het uit: "En nu, wat verwacht ik o, Heere? Mijn hoop die is op U." Met die hoop kan Jacob sterven, een hoop die nooit beschaamen zal.

Uw sterven?

Geliefde lezer, u en ik moeten met Jacob sterven. Wat is dan uw verwachting, uw hoop? Mag u met Jacob delen in die Adventsverwachting? Met een geloofsoog zien op Jezus, de Zaligmaker? Dan denk ik aan Simeon, met die Zaligmaker in zijn armen. Hij gaat dan zingen: "Zo laat Gij, Heer, Uw knecht, Naar 't woord, hem toegezegd, Thans henengaan in vrede; Nu hij Uw zaligheid, Zo lang door hem verbeid, Gezien heeft, op zijn bed. Zo kan de Kerk van het Oude en Nieuwe Testament sterven met de Advenstverwachting, Christus Jezus. Kunt u ook zo sterven?

ds. A.A. Egas

Kaal- geschoren

Richteren 16:22

En het haar zijns
hoofds begon we-
der te wassen, gelijk
toen hij geschoren
werd.

Soms worden mensen voor straf kaalgeschoren. Dat overkwam de zogenaamde 'moffenmeiden' uit de Tweede Wereldoorlog. Vrouwen die omgang met de Duitsers hadden gehad, werden na de bevrijding door 'dappere' mannen kaalgeschoren. Voor straf. Soms gebeurt zo iets nog. Pas las ik dat een 'vader' zijn negenjarige dochtertje had kaalgeschoren. Elke week moest ze een aantal hoofdstukken uit een moeilijk boek overschrijven om haar taal te ontwikkelen omdat haar vader wilde dat ze naar het VWO zou gaan. Dat ging niet altijd goed. Moest ze zich eerder 20 keer opdrukken of rondjes rennen als haar huiswerk niet deugde, deze keer schoor hij haar dikke donkere krullen van haar hoofd. Vreselijk, wat een barbaar. Gelukkig heeft hij een forse straf gekregen en is hij uit de ouderlijke macht ontzet. Ook Simson is kaalgeschoren. Door Delila. Voor ons een beeld van wat de zonde en de duivel met je doen. Die laten je eerst genieten en daarna scheren ze je kaal.

Simson zit in de gevangenis. En als hij naar zijn hoofd grijpt, voelt hij waarom hij hier zit. Zijn haren zijn eraf. De Heere is van hem geweken. God had de kracht die Hij aan Simson gaf, teruggetrokken. En Simson kan van alles wat hem overkwam niemand de schuld geven, alleen zichzelf. Ken jij dat gevangenisleven van Simson al? Ben je er al achter gekomen dat de duivel en de zonde zulke harde meesters zijn? Ze verlokken en verleiden. Maar als je je dan hebt overgegeven, dan scheren ze je kaal. En dan blijft er slechts ellende over.

Wat gebeurt er met Simson, daar in die cel? Hij zit opgesloten. Opgesloten vooral in zijn eigen gedachten. Is hij daar gaan nadenken, over zijn leven, over zijn affaires met vrouwen? Het lijkt er wel op. Die onoverwinnelijke held, onaantastbaar en voor niets en niemand bang, hij wordt klein, nietig, zwak. Geen kant kan hij meer op, volledig in de macht van zijn vijanden. Tijd om na te denken, God te zoeken, te bidden.

Doe jij dat, als je eigen zonden je hebben gevloerd? Als je moet erkennen dat jij weer niet opgewassen was tegen die

slang die via je ogen je ziel binnendrong en daar zijn gif heeft achtergelaten? Als je bij de brokken zit van gebroken relaties en de pijn van de eenzaamheid voelt. Wat doe je dan? Hoe zoek jij een uitweg? Als je weer eens wakker ligt om je eigen domme gedrag? 'Heere, vergeef mij toch.'

Als Simson zo met zijn hoofd in zijn handen zit, dan ontdekt hij iets wonderlijks. Zijn haar gaat weer groeien! En dat was voor Simson een teken van hoop. Daaruit kon hij aflezen dat de Heere hem niet vergeten was. Misschien denk je: maar dat is toch iets natuurlijks? Moet je dat nu als een teken van Gods genade zien?

Op het eerste gezicht mag dit wat ver gezocht zijn, maar voor Simson was het dat bepaald niet. Het groeien van zijn haar was voor hem precies hetzelfde als het zakken van het water voor Noach was. Die zag daarin een teken van Gods genade. Net zoals voor Elia dat kleine wolkje aan de horizon getuigde van Gods goedheid. Zo heeft Simson het groeien van zijn haar beleefd. Als een teken dat God hem niet verworpen had.

Begrijp je dat, jonge mensen? Want zo wordt het nog steeds beleefd. Daar moet je dan natuurlijk wel een geestelijk oog voor hebben. En dan gaat het echt niet altijd om grote dingen. Ze zullen echt niet de voorpagina van de krant halen. Het zijn vaak die dingen die voor een ander mens zo vanzelfsprekend zijn. Dan kan het bijvoorbeeld zo'n groot wonder voor je zijn, als je nog wakker mag worden. Of als je een bordje eten voor je hebt. Dat wordt voor Simson en heel zijn geestelijke familie zo'n wonder, dat ze nog mogen leven! Dan krijg je er oog voor dat God goed is voor zo'n slecht mens als jij.

We lezen in Jesaja 50:6 een profetie over de Heere Jezus Christus: Ik geef Mijn rug degenen, die Mij slaan, en Mijn wangen degenen, die Mij het haar uitplukken.

God kon aan Simson denken om Jezus' wil. Simsons haar kon groeien om Jezus' wil.

En daarom kon hij ook weer gaan bidden. Om Jezus' wil.

Ds. M.A. Kempeneers
www.bewaarhetpand.nl

Perpetua – een jonge martelares uit de Vroege Kerk (2)

‘Er werd een aantal jonge doopleerlingen gearresteerd: Revocatus en Felicitas (allebei slaven), Saturninus en Secundulus, en bij hen ook Vibia Perpetua. Zij was van hoge komaf, had een goede opleiding en was getrouwd op stand. Zij had een vader, moeder en twee broers (de een eveneens een doopleerling) en een kindje dat zij de borst gaf. Zelf was zij rond de tweeëntwintig’ (Martelaarschap van Perpetua, 2.1).

Uit deze mededeling krijgen we al enigszins een beeld van Perpetua. Ze is een jonge, getrouwde moeder, afkomstig uit een gegoede familie en met een goede opleiding. Deze heidense vrouw is geïnteresseerd geraakt in het christelijk geloof. Hoe dat precies gegaan is, weten we niet. Misschien hebben de vastberadenheid en het getuigenis van christelijke martelaren haar aangesproken. Door die houding zijn in de eerste eeuwen van onze jaartelling wel meer mensen aangetrokken tot het christendom. Tertullianus, die gelijktijdig met Perpetua in Carthago leeft, schrijft erover: *‘Het bloed der martelaren is een zaad’*.

Historici die de leefomgeving van Perpetua hebben bestudeerd, wijzen ook op de grote onzekerheid die er bij de heidenen in Carthago was ten aanzien van het hiernamaals. Het is goed denkbaar dat deze onzekerheid Perpetua onrustig heeft gemaakt en dat ze daardoor is gaan zoeken naar zekerheid. In elk geval is Perpetua in aanraking gekomen met het christelijk geloof. Daarbij zullen naar alle waarschijnlijkheid ook één of meer slaven die in haar huis dienden, een rol hebben gespeeld. Deze slaven of slavinnen die zelf tot geloof waren gekomen, hebben hun meesteres iets laten zien en verteld van het christelijk geloof.

Catechese in de Vroege Kerk

Perpetua meldt zich vervolgens aan als doopleerlinge. Dat betekent dat ze de wens te kennen heeft gegeven om officieel christen te worden en zich te laten dopen. Dat gebeurde in de Vroege Kerk niet zomaar. Aan de Doop ging

een traject van catechese vooraf, dat soms meerdere jaren duurde. Deze vroegchristelijke doopcatechese betrof leer en leven. Enerzijds werden de catechumenen (doopleerlingen) meer en meer bekendgemaakt met de Bijbelse geschiedenissen en met de hoofdpunten van het christelijk geloof. Iemand als Cyrillus van Jeruzalem gaat in zijn *Doopcatechesen* ook nadrukkelijk in op verschillende dwalingen. Anderzijds kreeg tijdens de doopcatechese ook de christelijke levenswandel volop aandacht. Steeds werd benadrukt dat christenen vreemdelingen zijn in deze wereld en heel concreet werd uitgelegd wat dat betekent. Het is leerzaam om – ook met het oog op de belijdeniscatechisatie in onze tijd – kennis te nemen van de vroegchristelijke catechese. In dat verband is ook Augustinus' boek *De catechizandis rudibus* (een recente Nederlandse vertaling verscheen onder de titel *Goed onderwijs*) aan te bevelen.

Gevangen

Waarschijnlijk is Perpetua nog niet zo lang doopleerlinge, als ze met enkele anderen gevangen wordt genomen. Haar arrestatie moet gezien worden tegen de achtergrond van een wet die keizer Septimius Severus nog maar enkele jaren daarvoor heeft uitgevaardigd. In die wet is vastgelegd, dat het mensen wel toegestaan is om christen te zijn, maar dat het verboden is om christen te worden. We begrijpen welke duivelse strategie daarachter schuilgaat. Als zo'n wet lang genoeg van kracht blijft, zal het christendom vanzelf uitsterven. Tot op de dag van vandaag zijn er overigens landen waarin zo'n wet van kracht is!

Dat Perpetua zich ondanks deze wet als catechumeen aanmeldt, toont wel aan, dat ze zich sterk aangetrokken heeft gevoeld tot het christelijk geloof. Voor de verklaring daarvan mogen we niet blijven steken in menselijke factoren. Iedere echte bekering is Gods werk en een wonder van Zijn genade. Het heeft de Heere behaagd om niet alleen Zijn

Woord te brengen in de duistere, heidense omgeving van Carthago, maar om ook deze jonge heidense vrouw te brengen bij Zijn Woord.

Dagboek aantekeningen

Na haar arrestatie heeft Perpetua waarschijnlijk eerst een aantal dagen huisarrest gekregen. Daarna wordt ze overgebracht naar de gevangenis. Over de omstandigheden van haar gevangenschap weten we het een en ander, omdat Perpetua in de gevangenis zelf een soort dagboek bijgehouden heeft. De aantekeningen daaruit zijn bewaard gebleven en opgenomen in het verslag van haar martelaarschap. Het is indrukwekkend om te lezen wat Perpetua schrijft over haar lijden:

‘Toen wij nog in voorarrest zaten, en mijn vader op mij wilde inpraten en mij mijn geloof per se wilde laten afzweren, met een beroep op zijn liefde voor mij, zei ik: “Vader, ziet u bijvoorbeeld dat potje daar liggen, dat kruikje of wat het ook is?” “Ja,” zei hij. “Kunt u dat iets anders noemen dan wat het is?” “Nee.” “Zo kan ook ik mijzelf niets anders noemen dan wat ik ben: een christin.” Mijn vader werd kwaad om die woorden en vloeg mij aan om mijn ogen uit te krabben. Hij was verslagen met al zijn door de duivel ingegeven argumenten’ (Martelaarschap van Perpetua, 3.1).

Diep is Perpetua ervan overtuigd dat zij in een geestelijke strijd verwickeld is. Op allerlei manieren probeert de duivel haar namelijk te brengen tot verloochening van haar geloof. Perpetua heeft oog voor deze geestelijke dimensie, ook in de pijnlijke confrontatie met haar vader.

Ds. A.J.T. Ruis

Heiligmaking

Verlangen

Teellinck waarschuwt niet alleen tegen het aangaan uit wereldse motieven, maar ook tegen het afblijven uit wereldse oorzaken. Gods Woord spreekt er duidelijk over. Er zijn er die een akker hebben gekocht of vijf paar ossen of ze hebben een vrouw getrouwd. Het kan zijn dat een geringe onenigheid met burens doet afblijven van het Heilig Avondmaal omdat verzoening niet wordt gezocht. Als het goed ligt kennen Gods kinderen een verlangen naar de bediening van het sacrament van het Heilig Avondmaal. Teellinck zegt eerlijk dat zelfs onder ware christenen soms weinig verlangen is naar het Heilig Avondmaal. Een middel om het ware verlangen op te wekken is aan de Heere Jezus Christus te denken als de bediening van het Heilig Avondmaal aanstaande is. Denk aan Zijn bitter lijden dat wordt uitgebeeld waardoor eeuwige verzoening is verworven. De Heere wil aan het Avondmaal zegenen met geestelijke zegeningen en hemelse genadegaven. Bruidegom en bruid verlangen naar de dag van de bruiloft. Zo dient Gods Kerk te verlangen naar het Heilig Avondmaal.

Heiligmaking

Teellinck beschouwt de heiligmaking ook als een deel van het bruiloftskleed. Hij schrijft over “een oprecht voornemen en een ijver om de kracht van het Heilig Avondmaal in ons leven tot uitdrukking te laten komen.” Het dienen van de duivel, van de wereld en van het eigen vlees dient meer en meer opgegeven te worden. Het dienen van de Heere Jezus dient in praktijk gebracht te worden. Mag u dat heilig voornemen kennen? Wie dit voornemen niet kent, kan niet aangaan aan de bediening. Door het Heilig Avondmaal wil de Heere het nieuwe leven in Zijn kinderen versterken en Zijn genade aan hen verzegelen. Werpt u tegen dat er nog zoveel gebreken in u zijn? Wie daar met een oprecht hart tegen wil strijden is welkom aan de bediening.

Middelen

Teellinck schrijft over de middelen waardoor de heiligmaking bevorderd kan worden. Als eerste middel noemt hij: heilig mediteren. Dat is op een ernstige en eerbiedige wijze nadenken over alles wat met het Heilig Avondmaal te maken heeft. Denk erover na Wie, wanneer, voor wie, met welke tekenen en met welke bedoeling het Heilig Avondmaal is ingesteld. Het tweede zijn heilige gesprekken met huisgenoten en vrienden over de dingen van het Heilig Avondmaal. Het derde middel is heilig gebed of de Heere in Zijn gunst wil voorbereiden voor de bediening. Er is reden in het gebed God te danken voor de instelling van het Heilig Avondmaal. Als het goed is wordt in het gebed gevraagd om een hart dat verlangt naar het Heilig

Avondmaal. Ook wordt in het gebed gevraagd om kracht tot heiligmaking.

Waarschuwing

Teellinck waarschuwt kerkgangers die het verlangen naar heiligmaking niet kennen. Zij missen het bruiloftskleed. Het verlangen om de Heere Christus aan te hangen en de wereld te verlaten kennen zij niet. Toch komen er veel van zulke kerkgangers aan. Er zijn ook avondmaalgangers die goede voornemens lijken te hebben. Maar die voornemens zijn niet oprecht. Dat blijkt hieruit dat na het Avondmaal het wandelen op de brede weg voortgaat. Zij missen het heilig mediteren, het spreken met elkaar over het Avondmaal en het gebed omtrent het Avondmaal. Zij zijn niet welkom aan Gods tafel. Laat het daarom uw oprechte bedoeling zijn de wereld prijs te geven en de Heere Christus aan te hangen. Er dient een leven van dankbaarheid te zijn jegens de Heere. Denk aan de Heere Jezus Christus als u zich wilt voorbereiden om tot de tafel des Heeren te gaan. Dat doet meer en meer aan de wereld sterven en dat doet in grotere mate Christus aanhangen. “Zie op de Heere Jezus en gedenk wat Hij allemaal gedaan en geleden heeft. Hij heeft geen enkel middel nagelaten om de vergeving van uw zonden te verwerven en u te verlossen uit ‘deze tegenwoordige boze wereld’ (Gal. 1:4). Let er toch op hoe de Heere Jezus Christus Zijn bloed niet alleen heeft gestort om vergeving van zonden voor u te verwerven, maar ook om uw zonden af te wassen en u van uw dode werken te reinigen (Hebr. 9:14). Zo maakt Hij u van harte bereidwillig en ijverig om goede werken te doen (Titus 2:14; 1 Petr. 2:24). Denk er verder aan dat het toch wel erg op zijn plaats is om ernst met de zaak te maken, omdat de Heere Christus het zo ernstig heeft opgenomen! Hij heeft alle middelen aangewend om u afscheid te laten nemen van de wereld en Hem aan te laten hangen. Zou de Heere Jezus, uw Zaligmaker, Zijn bloed uitstorten om u te verlossen van uw liefde voor de wereld, terwijl u toch niet alles wilt doen om de wereld vaarwel te zeggen en u tot Jezus te wenden? Nee, dat kan niet.” Kent u het verlangen naar en het leven van de heiligmaking? Zo u daar niets van kent, dan kunt u niet aangaan aan de bediening. Dan wordt het bruiloftskleed gemist. Maar wie dit verlangen mag kennen is welkom aan de tafel des Heeren.

Ds. A. van Heteren

BELOFTEN

De Gereformeerde Gemeenten in Nederland hebben een boekje uitgegeven, waarin hoofdzaken van de leer worden uiteengezet. We weten niet welke motieven hiertoe geleid hebben. Mij trof de vermelding over de beloften. Er wordt gesproken over het onderscheid tussen de beloften van het Evangelie en de verbondsbeloften, zoals dit geldt binnen de Geref. Gemeenten Synodaal. In het gemelde geschrift neemt men afstand van dit onderscheid.

Dat laat ik voor wat het is. Ik trof jaren geleden dit onderscheid in de beloften voor het eerst aan in de lijvige studie van ds. C. Harinck: De prediking van het Evangelie (blz.180). Heel overzichtelijk wordt gesproken over de strijd die binnen de Gereformeerde Gemeenten werd gevoerd over de beloften. De namen van ds. Jongeleen en ds. R. Kok ontbreken niet. Dit verschil dat Harinck maakt, verbaasde me wel. Ik begrijp ongeveer wat hij ermee wil bedoelen. In zijn verbondsvisie past het misschien ook wel. De verbondsbeloften zijn alleen bedoeld voor de uitverkorenen, terwijl de beloften van het Evangelie voor iedereen gelden. Als men ervan uitgaat dat het genadeverbond is opgericht met de uitverkorenen, moet men wel tot een dergelijke onderscheiding komen. Men kan echter met dit onderscheid minder goed uit de voeten als ervan wordt uitgegaan dat het genadeverbond is opgericht met Abraham en zijn natuurlijk zaad, dus met allen die gedoopt zijn. Ik vermoed dat verwarring op dit punt ook meedeed in de onlangs gevoerde discussie in het RD tussen Ds. M. Klaassen en ds. A. Schot. In de visie van de GG kan men niet zeggen dat de beloften van het verbond alle gedoopten gelden. Klaassen kwam geheel ten onrechte onder verdenking, omdat hij breed denkt over de beloften van het verbond. Hij bedoelde daarmee niet te zeggen dat alle gedoopten zalig worden. Harinck wil ook van harte de beloften prediken aan de onbekeerden. Maar als ik het goed zie, zijn dat bij hem dan wel alleen de beloften van het Evangelie en niet de verbondsbeloften.

Ik val de GGiN bij dat dit onderscheid niet steunt op Bijbelse gronden.

Immers, hoe zal een onbekeerd mens nu precies kunnen uitmaken welke beloften dan wel voor hem zijn en welke niet. In het doopformulier worden de beloften helder samengevat. Zijn deze uitspraken nu alleen voor de uitverkorenen of gelden ze voor elk te dopen kind? Het laatste wordt onder ons gelukkig aangenomen. Doet men dit niet, dan heeft de doop vrijwel geen betekenis. Althans, men heeft er als onbekeerde geen houvast aan, het kan niet gelden als pleitgrond. Men moet dan eerst te weten komen of men tot de uitverkorenen behoort, want eerst dan krijgen de verbondsbeloften echte betekenis.

Jaren geleden heb ik in ons blad erop gewezen, dat het aanbod van genade wel binnen de GG gesteund wordt. Dat vloeit dan voort uit de beloften van het Evangelie. Ik kan niet beoordelen hoe er gepreekt wordt binnen de GG. Ik hoop van harte dat het aanbod van genade in haar Bijbelse zin een ruime plaats krijgt. Het is echter wel zo, dat bijvoorbeeld in meditatie, die ik wel vaak lees, dit aanbod niet helder naar voren komt, tenminste niet bij iedereen. De preken lijken zodoende meer beschrijvend te zijn. Dat is zeker niet altijd verkeerd, maar zonder een duidelijke nodiging tot onbekeerden kan het eenzijdig worden. Ten aanzien van het verbond kent men wel het onderscheid tussen het wezen en de

bediening van het genadeverbond. Het laatste geldt dan alle bondelingen. Dit doet denken aan 2 Corinthe 5, waar de apostel spreekt over de bediening der verzoening: Laat u met God verzoenen. Langs deze weg kunnen we ieder aanspreken.

Is er dan geen onderscheid in beloften? Zeker wel. Ik noem het onderscheid tussen voorwaardelijke en onvoorwaardelijke beloften. "Doe dat en gij zult leven" (Luk.10:28); hier hoort u een voorwaarde in. "Keert weder, gij afkerige kinderen en Ik zal uw afkeringen genezen" (Jer.3:22). Ook daar hoort u een voorwaarde, namelijk die van de bekering.

Onvoorwaardelijk is het in de bekende woorden van Christus: "Ik leef en gij zult leven" (Joh.14:19). Dit leven al tot stand komen, zonder enige voorwaarde. Deze beloften zijn gericht tot Gods volk. "Ik geef hun het eeuwige leven en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid" (Joh.10:28). Ook hier geen sprake van enige voorwaarde. Het onderscheid tussen voorwaardelijk en onvoorwaardelijk kan ieder direct inzien. Als men dit gaat verwarren, kan er een te verbondsmatige prediking ontstaan. Helaas gebeurt dat binnen onze kerken maar al te vaak. Bijvoorbeeld: "Het is volbracht", dus het is ook voor ons volbracht.

De beloften van de doop en het genadeverbond zijn in veel gevallen ook voorwaardelijk. Denk aan de bekende regels: Opent uwe mond, eis van Mij vrijmoedig, op Mijn trouwverbond, al wat u ontbreekt, schenk Ik, zo gij 't smeekt, mild en overvloedig. Smeken (voorwaarde) leidt tot schenken.

Maar kunnen wij deze voorwaarde vervullen? Nee, dus is er een huiver om te spreken over voorwaarden. Ten onrechte echter. De Heere gebruikt deze om in de nood te brengen. Mijn smeken zal nooit effect hebben, als de Heere het niet geeft.

Bunyan heeft in zijn bekende boekje: Komst en welkomst aangegeven dat hier toch wel een uitweg is. Hij zegt dat de voorwaardelijke beloften ons willen heenleiden naar de onvoorwaardelijke. De Heere stelt de voorwaarde en de eis van bekering. Daar komt bij ons niets van terecht. Daarom mogen we bidden: Bekeer ons, dan zullen wij bekeerd zijn (Klaagl. 5:24). Als de Heere Jezus geloof vraagt aan de vader van de maanzieke knaap, klinkt de bede: Kom mijn ongelovigheid te hulp.

Ik schrijf deze dingen niet om de verschillen aan te scherpen. Integendeel, in feite kunnen we het eens zijn, maar als men andere begrippen hanteert, verstaan we elkaar niet. Dan gaan we appels met peren vergelijken. Dat speelt ook bij de beloften. De belofte is een loopplank naar het schip. We hebben bij dit alles de Heilige Geest nodig, Die wil toe-eigenen wat we in Christus hebben. Dan pas hebben wij het!

ds. P. Roos

Mag ik nooit nee zeggen?

Ze zijn er in elke gemeente, mensen die altijd en overal klaar staan om iets voor anderen te doen. Die vanwege die houding ook in de maatschappij hun steentje bijdragen. Een van onze geachte lezeressen is er zo een! Maar laatst heeft ze toch een keer nee gezegd op een bepaald verzoek. Wat zij las in 2 Korinthe 9 vers 8 bracht haar echter in verwarring. Deed ze er verkeerd aan om nee te zeggen?

Bedankt voor deze vraag en we zullen proberen onze gedachten er over te laten gaan. Het is in ieder geval duidelijk dat u niet behoort tot degenen die binnen of buiten de gemeente nooit en nergens de handen uit de mouwen steken. Die dus altijd nee zeggen. Laten we voorop stellen dat een dergelijke houding in ieder geval onjuist is. Er ligt immers zoveel werk om ons heen? Maar is het nu zo dat we altijd ja moeten zeggen als iets van ons wordt gevraagd? Bij het lezen van bovengenoemd vers uit de Korinthebrief raakte onze vraagstelster dus toch wel wat in verwarring.

Laten we eerst eens kijken wat we daar lezen:” En God is machtig **alle** genade te doen overvloedig zijn in u; opdat gij in **alles** te **allen tijde**, **alle** genoegzaamheid hebbende, tot **alle** goed werk overvloedig moogt zijn”. De directe aanleiding van deze woorden is de oproep van de apostel aan de gemeente in Korinthe om een inzamelingsactie, een collecte te houden voor de armen in de gemeente van Jeruzalem. Voor Paulus is het hoofdmotief om te geven gelegen in het geven van God. Wat heeft Hij hen immers veel, ja alles geschonken, de Zoon en het heerlijk Evangelie van de Zoon, als een onuitsprekelijke Gave. God heeft in Hem niet veel, maar alles geschonken. Zij die van deze grote Gave geen weet hebben en daar aan voorbij gaan, zullen de blijdschap van het geven niet kennen. O jawel, ook onder wereldse mensen komt vrijgevigheid en gulheid voor. Denk maar aan wat acties voor noodgebieden bijvoorbeeld opleveren! Maar dat geven is niet het geven in het besef het eerst ontvangen te hebben, namelijk van de Heere. Dat soort van geven komt niet uit een hart dat verwonderd is over persoonlijk ontvangen zegen. Als we een indruk hebben van Gods goedheid en trouw en overvloedige zegen, dan kunnen we niet anders dan terug geven, helpen in nood, anderen helpen, en kunnen we niet langer nee zeggen als de Heere iets van ons vraagt. Daarmee is nog niet gezegd dat we dus **overal** ja op moeten zeggen, als er een beroep op ons wordt gedaan. En dan gaat het in 2 Korinthe 9 vers 8 niet alleen over een collecte, maar om een bereidheid te geven en klaar te staan voor de ander en wel vanuit een christelijke bewogenheid. Zoals de tekst zegt: alle, dat is allerlei goed werk. Verder zegt de apostel dat we bij het doen van goede werken, als vrijwilliger, als leidinggevende, als ambtsdrager, als kosten, als organist, moeten handelen zoals we in ons hart hebben voorgenomen, niet onder dwang of met tegenzin, maar met een blijmoedig hart, verblijd om wat te kunnen en te mogen doen. Ons hart moet er achter staan; de Heere

vraagt om een hartelijke bereidheid.

Let er vervolgens op dat de apostel ook spreekt van het loon op goede werken. De gelovigen in Korinthe hoeven niet bevreesd te zijn dat zij door het geven van geld en goederen zelf zullen verarmen. Zeker niet, want ‘God is machtig alle genade overvloedig te doen zijn in u’, zowel in geestelijk, maar ook in materieel opzicht. Van het geven aan de Heere is nog nooit iemand arm geworden. “De zegenende ziel zal vet gemaakt worden”, Spreuken 11 vers 25. God vraagt dus niet overal ja op te zeggen, maar als we iets gaan doen, wil Hij ons overvloedig zegenen, dat is de betekenis van de eerste woorden van ons vers.

We komen bij de kern van de vraag en het antwoord als we inzien dat we afhankelijk zijn van de gaven die de Heere ons schenkt. Hij schenkt veel en is machtig alles te schenken wat nodig is, maar we kunnen slechts geven naar de mate waarin de Heere ons geeft. Heeft de Heere ons een goede en sterke gezondheid gegeven, dan moeten wij werken zolang het dag is. Hebben we veel geld, dan moeten we daarvan rijkelijk geven. Zijn we gezegend met wijsheid en een groot invoelingsvermogen, dan moeten we ons inzetten voor het oplossen van conflicten. Heeft God ons veel liefde voor kinderen, voor zieken en ouderen gegeven, dan mogen wij ons aan de gezondheidszorg of mantelzorg niet onttrekken. Zijn we een doener, dan mogen we geen nee zeggen als er binnen of buiten de gemeente een beroep op ons gedaan wordt in allerlei praktische dingen. Maar, en dat is eigenlijk het belangrijkste waar ik op wil wijzen, voor ik op een vraag of iets dergelijks ja of nee zeg, moet ik eerst aan de Heere vragen wat Zijn wil is. Ken Hem in al uw wegen. Van Hem zijn we afhankelijk. Al mogen wij aan Hem wel alles vragen, Hij vraagt van mij niet alles. Ik moet ook aan mijn gezin denken, aan mijn man of vrouw, aan mijn gezondheid. Daar zit niets kwaads in. We leven in allerlei verbanden. Druk zijn in de gemeente en je gezin verwaarlozen is niet de bedoeling. Dus: laat de Heere de doorslag geven. Laat Hem de weg wijzen. Vraag om wijsheid, liefde en zelfverloochening. Maar Hij vraagt van ons niet om zo ver te gaan dat we een burnout krijgen. Er zijn grenzen. Daarvoor zijn we mens. Graag ga ik er een volgende keer mee door; maar dan toegespitst op het werk van onze ambtsdragers. Laat onze trouwe abonnee echter niet ongerust zijn. We mogen met een instelling van goed te willen doen, ook wel eens nee zeggen. Maar nooit vergeten te vragen: Wat wilt Gij dat ik doen zal? Met een hartelijke groet!

ACTIVITEITEN DIT KONINGSKIND 2020

Dit Koningskind organiseert verschillende activiteiten voor mensen met een (sociale, verstandelijke, zintuiglijke en/of lichamelijke) beperking en de mensen om hen heen. Binnenkort starten de volgende activiteiten in Zwolle, Groningen, Assen en Apeldoorn. Van harte welkom!

Voor uitgebreide informatie over de activiteiten: www.ditkoningskind.nl/agenda

Gespreksgroepen 2020

Start 20 jan | gespreksgroep voor ouders van een kind met een beperking | Groningen

Start 21 jan | gespreksgroep voor volwassenen met autisme | Zwolle

Start 27 jan | gespreksgroep voor partners van mensen met autisme | Groningen

Start 19 feb | gespreksgroep voor echtparen waarvan een van de twee autisme heeft | Apeldoorn

Start 8 april | gespreksgroep voor echtparen waarvan een van de twee autisme heeft | Groningen

Ontmoetingsdagen 2020

8 feb | ontmoetingsdag voor mannen met autisme | Assen

29 feb | ontmoetingsdag voor grootouders van kinderen met een (niet) zichtbare beperking | Assen

21 maart | ontmoetingsdag voor vrouwen met autisme | Groningen

28 maart | ontmoetingsdag voor partners van mannen met autisme | Zwolle

CONNECT- JONGERENAVOND FRYSLÂN

Het duurt nog even, maar de volgende jongerenavond staat alweer gepland op vrijdagavond 17 januari 2020.

Misschien heb jij ook wel eens vragen over het geloof..

Wat betekent het eigenlijk, geloven in God? Hoe kan ik een persoonlijke relatie met God krijgen?. Of wanneer weet ik het zeker? Deze vragen sluiten aan bij het thema wat ds. Simons wil behandelen op de volgende CONNECT- jongerenavond. We hopen dat je er bij bent!

Vanaf 19:30 is de zaal open, koffie en thee staat klaar en om 19:45 start de avond. We zien er naar uit!

Thema: Wat is geloven?

Datum: D.V. vrijdag 17 januari 2020 (19:45 uur)

Locatie: Hoofdweg 127, Damwâld

Leeftijd: 16 tot +/- 36

BOEKBESPREKINGEN

Origenes, Aansporing tot martelaarschap, Vertaald en ingeleid door L.H. Th. Kooij, 187 blz., gebonden, € 19,50, Uitgeverij Brevier, Kampen, ISBN 9789492433381.

Origenes (185 geboren, gestorven op 69-jarige leeftijd ten gevolge van ondergaane martelingen) schreef voor zijn tijdgenoten

over het christelijk martelaarschap. In de tijd van Origenes werden christenen vervolgd, ook in onze tijd is dat het geval. Een goede zaak kennis te nemen van dit geschrift. Wat Origenes schrijft is een spiegel voor onze tijd. We lezen op blz. 11: "Het christelijk geloof is niet vrijblijvend. Hoe radicaal zijn christenen eigenlijk? En zijn christenen ook voorbereid op de situatie waarin het christelijk geloof steeds meer een minderheidsstandpunt wordt?"

Ds. A. Moerkerken, De richter uit Rama, Negen overdenkingen over Samuël, 150 blz., € 15,50, gebonden, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978 90 331 3000 7.

De auteur trekt lijnen naar onze tijd. De tijd van Samuël was een droevige tijd:

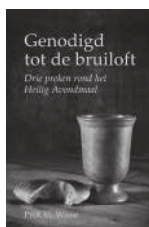
staatkundig, godsdienstig en zedelijk. Het toenmalige verval doet denken aan de werkelijkheid van vandaag. Ook worden lijnen getrokken naar de Meerdere Samuël. Samuël mocht op jonge leeftijd de Heere al dienen. Dan lezen we op blz. 26 "Zie je wel kinderen, dat je de duivel niet moet geloven als hij zegt: 'Je bent veel te jong om bekeerd te worden, om God te dienen?'" Samuël, drie jaar oud. Je zou zeggen: die schreeuwt: 'Moeder, ik wil mee, ik wil niet hier blijven.' Maar nee, hij ziet zijn moeder en vader niet meer. De Kleine Samuël, hij buigt zijn knieën en hij bad aldaar den HEERE aan."

Dr. H.F. Kohlbrugge, Waakt en bidt, woorden van vermaning en vertroosting, 108 blz., gebonden, € 14,90, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978 90 331 2985 8.

Dit boekje bevat acht preken over 1 Petrus 5:5-11 die Kohlbrugge (1803-1875) in

1874 heeft gehouden. In de preek over 1 Petrus 5:7 'Werpt uw bekommernis op Hem, want Hij zorgt voor u' lezen we op blz. 53 en 54 het volgende: "Laten we er evenwel aan vasthouden dat Hij, zoals Hij tot vandaag de dag heeft gezorgd, ook verder zal zorgen, wanneer wij onze bekommernis op Hem werpen. Hij heeft voor de ziel gezorgd en heeft voor het lichaam gezorgd. Hij heeft tot nu toe bewezen de Alfa te zijn, en dan zal Hij ook de Omega zijn. Dat zij en blijve de ring aan uw hand!"

Prof. G. Wisse, Genodigd tot de bruiloft, Drie preken rond het Heilig Avondmaal, 72 blz., gebonden, € 10,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 90 8718 2267.

Dit boekje bevat een voorbereidingspreek over Openbaring 3:20 over de klop op de deur van de gemeente te Laodicea, een preek voor de Avondmaalsdienst over Matth. 22:4b 'Alle dingen zijn gereed, komt tot de bruiloft' en een nabetrachtingspreek over de geestelijke wasdom, Koloss. 1:10. Deze preken uit het verleden zijn het zeker waard in het heden gelezen en overdacht te worden. We willen een gedeelte aan u doorgeven. We lezen op blz. 45 en 46 (tweede preek): "Lees het goed. Neen, de koning trad niet binnen om te controleren, om te zien of er geen onwaardige gasten waren. Dan had er moeten staan: om de gasten te *bezien*, maar nu staat er: om de aanzittende gasten te *overzien*, dat wil zeggen: om zich in die aanblik te verlustigen, hoe, ter ere van zijn zoon (let daarop), die feestzaal vol was, en hoe al die gasten daar stralend van vreugde en heil aanzaten. Dat zou voor de koning ook een feestmoment zijn. Maar zie! O, terwijl zijn zich verlustigend oog daar over al die blijde gezichten ging, ontzettend, plots, wat een verschrikking! Daar zat er één tussen al die gasten, die in het oog viel; een man zonder bruiloftskleed. Die het zich de moeite niet nodig had geacht om een passend gewaad aan te trekken. Die was zomaar in zijn bedelaarsplunje naar binnen gestapt. Wat een onsmakelijke figuur te midden van die anderen. Dat moest opvallen. En zonder pardon werd de man uitgeworpen in de buitenste duisternis. Geen bruiloftskleed, geen bevindelijke kennis van ontdekking, verlossing en dankbaarheid."

Ds. F. Bakker e.a., Vasthoudende liefde, 125 blz., gebonden, € 13,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 90 8718 2229.

Ds. H. van der Ham heeft in dit boek negen preken opgenomen. We zijn hem dankbaar voor het werk dat hij hiervoor heeft verricht. Deze preken uit het verleden hebben nog niets van hun actualiteit verloren. Er ligt veel onderwijs in. Alleen de preek van ds. F.P.L.C. van Lingen is in het verleden eerder gepubliceerd. De zeven preken van ds. F. Bakker en de preek van ds. M. Baan zijn niet eerder gepubliceerd. In verband met de komende jaarwisseling wil ik citeren uit de preek van ds. F. Bakker over Hebr. 11:8-10 'Abrahams geloofsverwachting' (blz. 109 en 110): "Wat is nu een goed jaar, kind van God? Niet dat het jaar zal verlopen zoals wij dat gedacht en gewild hadden. Maar goed is alleen het jaar, als het beantwoordt aan het doel van de Heere. Wat wilt Gij dat ik doen zal? Een gezegend jaar is niet dat het u naar de zin gaat. Want de zegen van God is niet dat u verkrijgt wat u maar verlangt. Maar de zegen van God

is, dat de Heere Zijn kind niet loslaat en dat Hij u zo persoonlijk leidt, alsof Hij op de ganse aarde maar één kind had. Wat een troost wordt het u dan, dat de Heere op de eeuwigheid aan werkt. Dat Hij aan deze zijde van het graf alles zo bestuurt om u te leiden in de eeuwige haven van rust en lavenis. Als we dan zien op die korte tijd van wieg tot graf – zo we zeer sterk zijn tachtig jaar – in vergelijking tot de eeuwige rust, dan is het lijden van deze tegenwoordige tijd niet op te wegen tegenover de eeuwige heerlijkheid."

CGK predikanten publicaties

Opnieuw willen we in het kort enkele publicaties van CGK predikanten of boekjes waaraan zij hun medewerking hebben verleend onder uw aandacht brengen.

Ds. M.S. Roos en zonen, Gods knechten met hun zaad, 160 blz., gebonden, € 14,90, Uitgeverij De Schatkamer, Rumpt, ISBN 978 90 5741 386 5, bevat preken van ds. M.S. Roos, ds. P. Roos en ds. W. Roos.

Ds. J. Westerink, Wandelen met God, leven als Henoeh, 101 blz., gebonden, € 13,90, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978 90 331 2970 4. Wie wandelt met God valt op: in het verleden en in het heden.

Ds. H. Polinder en dr. W. van Vlastuin, Leden van Christus' lichaam, Over de gemeenschap der heiligen, 83 blz., paperback, € 9,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 90 8718 1833. Twee uitwerkte lezingen gehouden op de Haamstedeconferentie in 2017.

Ds. C.P. de Boer, Psalmen, Psalm 120-134, 127 blz., paperback, € 10,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 90 8781 2472. Begin van een nieuwe serie 'De Bijbel uitgelegd' geschikt voor Bijbelstudie, persoonlijk of in groepsverband.

L. Vogelaar (red.), In Koninklijke dienst, Deel 3, Predikanten, oefenaars en evangelisten, gebonden, 310 blz., 23,95 euro, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 90 8718 2083.

Evenals deel 1 en 2 bevat dit boek levensbeschrijvingen van voorgangers uit de (Oud) Gereformeerde Gemeenten (in Nederland), uit de gemeenten van ledeboerianen en kruisgezinden, uit vrije gemeenten in Nederland en Nederlandse emigrantenkerken in Noord- Amerika. Liefhebbers van de kleine kerkgeschiedenis zullen ook dit deel graag ter hand willen nemen.

B. Hooghwerff, Tarwe voor de schuur, verhalen uit het leven van Gods kinderen, 66 blz., gebonden, € 12,50, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978 90 331 3004 5.

In dit boekje tekent de auteur Wie de Heere is voor Zijn volk. De verhalen zijn gebaseerd op historische feiten en spelen zich af in de Hoeksche Waard. Zoals tarwe na de oogst in de schuur wordt samengebracht, zo brengt de Heere Zijn kinderen in de hemel. De tekeningen zijn van Rino Visser. Geschikt om te lezen vanaf 7 jaar.

Ds. P. van Ruitenburg, Micha, 91 blz., paperback, € 9,50, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978 90 332 3007 6.

Dit boekje is het vijfde deel in de 'Serie klein profeten', bijbelstudies voor persoonlijk gebruik en in verenigingsverband. De serie wordt uitgegeven in samenwerking met de jeugdbond Gereformeerde Gemeenten.

B. Hooghwerff, Rijke bedelaars, Geestelijk leven in de Hoeksche Waard, 195 blz., gebonden, € 19,90, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978 90 331 3016 8.

In dit boek is een aantal levensschetsen opgenomen van 'bedelaars', kinderen van God die het bedelen aan de troon der genade hadden leren kennen. Veel gegevens zijn door de auteur op nauwgezette wijze samengebracht. De beschreven personen woonden in de Hoeksche Waard: Adrianus Nobel, Jan Notenboom, Jaapje Resoort-Notenboom, Jacob van Bergeijk, Jannetje van Bergeijk-Fonkert, Adam van Bergeijk, Jan Hoogink, Macheltje Herweijer- van Bergeijk en drie broers Herweijer. Met name voor de inwoners van de Hoeksche Waard van belang om kennis van te nemen. Maar ook anderen kunnen de inhoud van dit boek ter harte nemen.

Dr. Pieter A. Siebesma, Messiasbelijdende Joden door de eeuwen heen, Een geschiedenis van een vergeten groep, 200 blz., paperback, € 13,50, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978 90 331 3013 7.

De auteur (1954) is hoogleraar godsdienstwetenschappen aan de Evangelische Theologische Faculteit te Leuven en daarnaast docent Bijbels Hebreeuws aan diverse instellingen. Jarenlang heeft de auteur artikelen geschreven voor het blad 'Immanuël'. Deze artikelen zijn nu tot een boek omgewerkt. In het eerste hoofdstuk staat wat de auteur verstaat onder Messiasbelijdende Joden. In hoofdstuk 2 t/m 5 wordt de tijd behandeld vanaf de eerste Pinksterdag tot de tijd van Constantijn de Grote. In de hoofdstukken 6 t/m 11 wordt de tijd vanaf Constantijn

de Grote tot en met de Franse Revolutie beschreven. In de hoofdstukken 12 t/m 20 wordt de periode van de negentiende eeuw tot op heden behandeld. Een leerzaam boek om te lezen. Messiasbelijdende Joden hebben een dubbele identiteit: zij behoren tot het Joodse volk en maken deel uit van de Gemeente van Christus. Ze ondervinden tegenstand vanuit de Joods- orthodoxe hoek. Messiasbelijdende Joden werden veelal verstoten door hun familie en door de Joodse gemeenschap. Het is de bedoeling van de auteur: "Joden helpen begrijpen dat Jezus hun Messias is en de christelijke gemeente helpen te begrijpen wat haar Joodse wortels zijn."

M.H. Karels- Meeuse, Een bereidden haar lampen, Twintig godvrezende vrouwen over hun persoonlijk geestelijk leven, 130 blz., gebonden, € 16,90, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978 90 331 3010 6.

Dit boek bevat een selectie uit de nagelaten geschriften, brieven of poëzie van twintig godzalige vrouwen uit de tijd van 1600-1900. Enkel willen we noemen: Sara Nevius (haar tweede echtgenoot was Wilhelmus a Brakel), Eva van der Groe, Geesjen Pamans, Mary Winslow, Sukey Harley, Ruth Bryan en Susannah Spurgeon. Soms is een aaneengesloten tekst opgenomen, soms fragmenten. Aan de geselecteerde stukjes gaat steeds een levensschets vooraf. De auteur hoopt dat het boek een aanmoediging zal zijn om meer te gaan lezen van en over deze vrouwen. De literatuurlijst achter in deze uitgave kan daarbij de helpende hand bieden.

D.J. Vogelaar, Dichterbij II. Twintig onbekende Bijbelse geschiedenissen doorverteld. Paperback, 127 blz., € 11,95, Uitgeverij Om Sions Wil, ISBN 97 894 6335 037 2.

Het eerste deeltje bevatte geschiedenissen uit het Oude Testament. Dit deeltje gaat over het Nieuwe Testament. De auteur is lange tijd werkzaam geweest in het onderwijs. Dit boekje is geschreven voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs en voor de -16 jeugdvereniging. Wat minder bekende of zelfs onbekende geschiedenissen komen aan de orde. Bijvoorbeeld een waarschuwend hoofdstukje over Demas die Paulus heeft verlaten en de tegenwoordige wereld heeft lief gekregen. Ieder hoofdstukje besluit met een aantal verwerkingsvragen.

Petrus Brouwer, Een getrouw Woord, 106 blz., gebonden, € 19,95, uitgeverij Om Sions Wil, Alblasserdam, ISBN 978 94 6335 065 5.

Dit boek bevat zeven preken over de eerste brief aan Timotheüs. Voorin het boek treffen we een levensbeschrijving aan van Petrus Brouwer (1732-1802). In de preek over 1 Timotheüs 1:15 en 16 lezen we op blz. 25: "De vierde aanmerking in deze tekst is

dat er ook voor de grootste der zondaren geen reden tot wanhoop is. Het is bij uitstek moeilijk als men gaat redeneren om bezwaarden van gemoed te overtuigen dat er voor hen, die zo uitzonderlijk snood zijn, ook vergeving is. Maar hier is een bewijs, waar iemand die de Bijbel als Gods Woord erkent, geen uitvlucht voor heeft. Paulus zegt dat hij een van de voornaamste zondaren geweest is. Ook dezulken worden dus niet uitgesloten."

VAN STAVEREN

begrafenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Vraag vrijblijvend het boekje
"Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegravenissen.nl
info@vanstaverenbegravenissen.nl

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting
Bewaar het Pand.

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. A. van Heteren,

Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978

E a.vanheteren@kliksafe.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116

E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.

Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 27,50,- per jaar. Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 30,- per jaar. Advertentietarieven op aanvraag.

Contactadres Canada:

D. Kleinjan Tel. 905-627-8556 mail: bewaarhetpand@hotmail.com

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.

Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk

1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

Van de redactie

Verschijning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. donderdag 16 januari 2020. Kopij graag binnen donderdag 2 januari 2020.

Kersdagen en jaarwisseling

De Heere zegene de prediking op deze bijzondere dagen. De Heere gedenke alle scribenten en hen die voor de uitgave van ons blad zorg dragen bij drukkerij Crezee. De Heere zegene de uitgave van ons blad.

Landelijke ambtsdragersconferentie

D.V. 18 april 2020 aan de TUA van 9.30 tot 12.30 uur. Prof. A. Huijgen zal een inleiding houden naar aanleiding van zijn boek 'Lezen en laten lezen'.

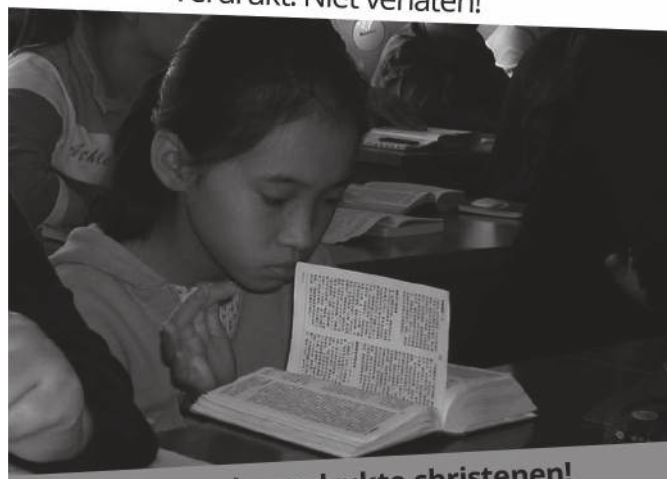
CBB

'Bewaar het Pand' is voor mensen met een leesbeperking beschikbaar bij de CBB (Chr. Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden). Tel. 0341- 565499, e-mail info@cbb.nl

AvH

Verdrukt! Niet verlaten!

Bid voor de verdrukte christenen!

STORT UW GIFT OP:
NL02 INGB 0000 3206 66
t.n.v. Stichting China

Postbus 1150 | 3900 BD Veenendaal

Steun het evangelisatiewerk in Gent

en bestel uw boeken bij ons.

Uw bestelling ontvangt u binnen twee dagen thuis.

Email: webwinkel@evangelischcentrum.be

Telefoon (0032)92230560

Begravenisonderneming de Jongh

Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begravenissen

Hardinxveld-Giessendam
0184 - 61 11 54

Dordrecht e.o.
078 - 641 27 40

Waardenburg
0418 - 65 20 39

H. de Jongh

D.D.E. Melieste

M.K. Ligthart

A.J. van Lieburg

Dag en nacht
persoonlijk
bereikbaar.

www.begravenisondernemingdejongh.nl

Project 2019 - 4
**Ondersteuning
Lisu Bijbelonderwijs**
Totaal nodig: € 10.000,-
Kosten 1 student
all-in per week:
€ 30,-

**Deze jongeman wil *evangelist*
worden. Wie *steunt* hem met
een *studiebeurs*?**

Ondanks toenemende druk gaat het werk op
de Bijbelscholen door. Niemand weet hoe lang.
Daarom werken de christenen zolang het dag is.

Uw gift online via onze
website www.bonisa.nl
of op rekening:
NL29RABO 0336 554613

Bonisa

Doorgeven van het Woord!

DE DUITSERS KENNEN HUN 'EIGEN' HEIDELBERGER NIET MEER

Helpt u mee om dit boekje terug te geven
aan het Duitse volk?

Zie voor informatie en/of presentatie
onze website www.svvhed.org

Voor giften: NL35 ABNA 0548 9879 20

Iets van u, veel voor hen! Steun het werk van Timotheos onder de allerarmsten in Malawi.

Timotheos

Timotheos Foundation werkt nauw samen met de
Reformed Presbyterian Church of Malawi.

U kunt uw gift overmaken via www.timotheos.nl/doneer of op
NL57 RABO 0161 4855 02 t.n.v. Stichting Timotheos.

Weezorg

– Voeding/gezondheid

– Onderwijs

– Evangelisatie